

## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	<b>ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА. ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО.</b>
Веб-сайт для курсу	<a href="http://do1.luguniv.edu.ua/">http://do1.luguniv.edu.ua/</a> <a href="http://do.luguniv.edu.ua/">http://do.luguniv.edu.ua/</a>
Мета й завдання курсу	<p><b>Мета:</b> сприяти поглибленій підготовці конкурентоздатних фахівців, кваліфікованого вчителя російської мови, сформувати у студентів знання основних закономірностей походження і розвитку, будови і функціонування мов у тісному зв'язку з проблемами філософії, психології, антропології, культурології та інших наук; з різними лінгвістичними напрямками та школами, основними проблемами, ідеями та прийомами лінгвістичного дослідження; студенти повинні засвоїти основні відомості про лінгвістичної типології і мовну спорідненість.</p> <p><b>Завдання:</b> знайомство з відповідною науковою та методичною літературою, її аналіз з метою виявлення проблемних положень і підходів; засвоєння основних понять курсу на підставі вивчених робіт і даних аспектних (термінологічних та ін.) словників; вміння розкрити суть теоретичних проблем сучасного мовознавства</p>
Тривалість курсу	1 семестр, 8 семестр, 6 кредитів
Результати навчання	<p>У здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти після завершення курсу будуть сформовані наступні компетентності:</p> <p><b>Програмні результати навчання:</b> <b>Здобувач освіти:</b></p> <p><b>ПРН 3.</b> Знає мову професії, термінологію свого фаху, джерела поповнення лексики російської літературної мови, англійської мови; основні умови ефективного мовленнєвого спілкування, стилі, жанри; знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку російської, англійської мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p><b>ПРН 5.</b> Знає основи цифрових пристроїв, онлайн-сервіси мережі Інтернет; знає правила критичного оцінювання інформації та критерії медіа грамотності; професійні онлайн спільноти та електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя; мережевий етикет у професійній діяльності; правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.</p> <p><b>ПРН 9.</b> Знає сучасні методи науково-дослідницької, проблемно-пошукової роботи за спеціальністю, вимоги законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права</p> <p><b>ПРУ 3.</b> Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі. Володіє методами і прийомами аналізу мовних одиниць, порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності, сприяє опануванню учнями російської, англійської мов для вирішення комунікативних завдань у життєвих ситуаціях.</p> <p><b>ПРУ 7.</b> Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності критично</p>

оцінювати достовірність, надійність інформації, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних; аналізувати досвід роботи вчителів, моделювати елементи педагогічної діяльності.

**ПРУ 8.** Володіє методами і прийомами науково-дослідницької, проблемно-пошукової діяльності в мовно-літературній освіті, уміє здійснювати наукове дослідження й публічно презентувати отримані результати з урахуванням вимог академічної доброчесності.

#### **Автономія і відповідальність**

**ПРА 1.** Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві.

**ПРА 4.** Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту кваліфікацію.

#### **Загальні та фахові компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни:**

**ІК. 01.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх і філологічних наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

**ЗК. 1.** Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

**ЗК 2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

**ЗК 3.** Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових).

**ЗК 4.** Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання.

**ЗК 5.** Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети.

**ЗК 7.** Здатність цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві.

**ЗК 9.** Здатність до критичного, раціонального мислення, толерантності до різних ідей, нових точок зору і фактів дійсності, самооцінки, формулювання відповідної аргументації для розв'язання проблем, усвідомлення необхідності самоосвіти,

	<p>фізичного вдосконалення, дотримання здорового способу життя з метою реалізації особистісного потенціалу й користі суспільству.</p> <p><b>Фахові компетентності:</b></p> <p><b>ФК. 2.</b> Здатність до розуміння психолого-педагогічних особливостей, умов та чинників ефективної педагогічної діяльності, орієнтації в сучасних мовознавчих та літературознавчих, методичних концепціях, напрямках, підходах, їх аналізу, а також впровадження ефективних інформаційних технологій навчання.</p> <p><b>ФК 3.</b> Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.</p> <p><b>ФК 7.</b> Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, якісно реалізовувати види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) завдяки достатньому обсягові знань із фонетики, лексики, граматики, орфографії, пунктуації, стилістики й культури мовлення української, російської та іноземної мов. Володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів й підготовки творчих робіт; дотримуватися сучасних мовних норм з російської, англійської мов, використовувати різні форми й види комунікації в професійній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.</p>
Теми	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ Мовознавство як наука. Система мовознавчих дисциплін.</li> <li>✓ Мова, її суспільна природа, функції та будова</li> <li>✓ Походження і розвиток мови.</li> <li>✓ Мови світу та їх класифікація.</li> <li>✓ Фонетика і графіка. Визначення фонетики, розділи фонетики.</li> <li>✓ Загальне поняття про письмо, передумови його виникнення та типи. Графіка</li> <li>✓ Лінгвістичний аспект у вивченні звуків. Фонологія.</li> <li>✓ Повторення й узагальнення.</li> <li>✓ Словниковий склад мови. Фразеологія. Лексикографія. Лексико-семантична система мови. Слово та його значення.</li> <li>✓ Граматична система мови.</li> <li>✓ Своєрідність граматичних значень, граматичних категорій і способів.</li> <li>✓ Предмет граматики. Основні одиниці граматичної будови мови.</li> <li>✓ Морфологія. Частини мови.</li> <li>✓ Синтаксис. Словосполучення та речення. Речення як комунікативна одиниця. Типологічна класифікація мов</li> </ul>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Курс розраховано на студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Освітня програма 014 Середня освіта (Мова і література (російська, англійська)).
Резюме викладача	<p>Кіріченко Ольга Миколаївна – старший викладач кафедри світової літератури та російського мовознавства Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.</p> <p>Сфера професійних інтересів:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Інтенсифікації процесу навчання іноземних студентів мови спеціальності</li> <li>2. Оволодіння методами формування комунікативної компетенції у іншомовних студентів</li> <li>3. Синтаксис сучасної російської мови</li> </ol>
Інформація для	e-mail: <a href="mailto:olgashevchenko84@gmail.com">olgashevchenko84@gmail.com</a>

підтримання зв'язку з викладачем	
Попередня підготовка	Для вивчення дисципліни необхідні знання, вміння та компетенції, лінгвістичні знання з сучасної російської мови на рівні середньої школи, засвоєння навчального курсу «Практичний курс російської мови та культури мовлення»
Як навчатися?	<p>Вивчення курсу складає певну систему:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- опанування теоретичного матеріалу;</li> <li>- виголошення доповіді на практичному занятті;</li> <li>- участь у дискусії на практичному занятті;</li> <li>- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз;</li> <li>- перегляд навчальних фільмів, в яких аналізується урок російської мови в сучасній школі, розкриваються новітні методики викладання російської мови, подаються презентації, таблиці, схеми, дидактичний матеріал тощо. (наприклад: <a href="http://uchitel-slovesnosti.ru/publ/konspekty_urokov_russkogo_jazyka/urok_russkogo_jazyka_v_sovremennoj_shkole/znachenie_opornykh_kart_dlja_ushpeshnogo_resheniya_praктиcheskikh_zadach_na_urokakh_russkogo_jazyka/20-1-0-1205">http://uchitel-slovesnosti.ru/publ/konspekty_urokov_russkogo_jazyka/urok_russkogo_jazyka_v_sovremennoj_shkole/znachenie_opornykh_kart_dlja_ushpeshnogo_resheniya_praктиcheskikh_zadach_na_urokakh_russkogo_jazyka/20-1-0-1205</a>); перегляд і аналіз відео уроків із російської мови; робота з освітнім сайтом вчителя російської мови (<a href="https://s1literator.ucoz.ru/index/filmy_shkolnoj_programmy/0-122">https://s1literator.ucoz.ru/index/filmy_shkolnoj_programmy/0-122</a>)</li> <li>- написання кейсів, складання схем, таблиць, створення презентацій.</li> </ul>
Навчальні матеріали	<p><b>. Базові</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Гируцкий А. А. Введение в языкознание: Учеб. пособ. / А. А. Гируцкий. — Минск: Тетра Системс, 2001. – 288 с.</li> <li>2. Даниленко В.П. Введение в языкознание. Курс лекций. – М.: Флинта. Наука, 2010.</li> <li>3. Заскока С.А. Введение в языкознание. Конспект лекций. – М: Приор – издат., 2009.</li> <li>4. Кіріченко О.М. Обучение письменной речи в процессе работы над текстами по специальности // Русский язык в диалоге культур: материалы междунар. науч. конф.: в 3-х ч./науч. ред. Л.В. Ковалева; Воронеж. гос. арх.-строит. ун-т.- Воронеж, 2010.- Ч.3.-С.94-98</li> <li>5. Кіріченко О.М.Інтенсифікації процесу навчання іноземних студентів мові спеціальності. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 3(334), 2020.-С.183-190</li> <li>6. Кіріченко О. М., Шпетна С. А. Використання інтерактивних методів у комплексному навчанні іноземців російської мови та культури мовлення. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 7 (345), 2021С.187-196</li> <li>7. Кіріченко О. М., Шпетна С. А. Порівняльно-типологічний метод як інструмент підготовки вчителя-філолога у процесі викладання російської мови. Збірник наукових праць. Лінгвістика No1(43), 2021.-С.107-115</li> <li>8. Удосконалення методів навчання іноземної мови для студентів-іноземців на прикладі засвоєння наукового стилю.(Коллективна монографія до сторіччя ЛНУ імені Тараса Шевченка) Current Trends in Professional Training of Prospective Specialists in the Foreign Languages and the Foreign Literature / Sc. ed. S. O.</li> </ol>

	<p>Shekhavtsova. Tallinn: Teadmus, 2021, p.300-333</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>9. Маслов Ю.С. Введение в языкознание. 4-е изд. стер. – М.: Академия, 2005.</li> <li>10. Мойсієнко А. К. Сучасна українська мова. Лексикологія. Фонетика. К.: Знання, 2012. 340 с.</li> <li>11. Мойсієнко А. К. Сучасна українська мова. Синтаксис. К.: Знання, 2014. 238 с.</li> <li>12. Попова З.Д., Стернин И.А. Общее языкознание. Воронеж, М.: «ВостокЗапад», 2007</li> <li>13. Реформатский А. А. Введение в языковедение: Учеб. для вузов / А. А. Реформатский. – М.: Аспект Пресс, 2001. — 536 с.</li> <li>14. Чарыкова О.Н., Попова З.Д., Стернин И.А. Основы теории языка и коммуникации». - М.: «Флинта - Наука», 2012.</li> <li>15. Шайкевич А. Я. Введение в лингвистику: Учеб. пособ. для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений / Анатолий Янович Шайкевич. — М.: Издательский центр «Академия», 2005. — 400</li> </ol> <p><b>Додаткова навчальна література</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Эмиль Бенвенист. – М. : УРСС, 2002. – 448 с.</li> <li>2. Виноградов В. В. Русский язык. Грамматическое учение о слове / В. В. Виноградов. – М.: Русский язык, 2001. – 720 с.</li> <li>3. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. К.: Либідь, 2011. 123 с.</li> <li>4. Семенюк О. Основы теорії мовної комунікації. К.: Академія, 2010. 186.</li> <li>5. Стернин И.А. Значение слова и его компоненты. Воронеж, 2003.</li> <li>6. Стернин И.А. Язык и мышление. Воронеж, 2004.</li> <li>7. Шмелёв Д.Н. Современный русский язык. Лексика. – М.:Либроком, 2009.</li> </ol>
Необхідне устаткування	Комп'ютер, мережа Інтернет.
Оцінювання (онлайн / очно)	Очно, онлайн
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:</li> <li>- письмові модульні контрольні роботи – 40%;</li> <li>- результати роботи на практичних заняттях – 40%;</li> <li>- самостійна робота – 20%.</li> </ul> <p>Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів.</p> <p>Виставлення семестрової оцінки за освітнім компонентом регламентується п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (<a href="http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf">http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf</a>).</p> <p>У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури (<a href="http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protov_zabezp_yakist_ospita_2020.pdf">http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protov_zabezp_yakist_ospita_2020.pdf</a>). Перескладання</p>

	<p>освітнього компонента відбувається за процедурою: <a href="http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protos_zabezp_yakist_osvita.pdf">http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protos_zabezp_yakist_osvita.pdf</a>. Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: <a href="http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protos_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf">http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protos_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf</a>.</p>
<p>Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності</p>	<p>Буде забезпечено виконання принципів професіоналізму та компетентності, партнерства, взаємної поваги, прозорості оцінювання знань.</p>